26-мĕш çул тухать. Хакĕ 20 пус

1943
ОКТЯБРЬ
17
ВЫРСАРНИКУН
207(6444) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН, ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН ХАÇАЧĔ

Ĕçсынни депутачĕсен райсовет исполкомĕсем тата ВКП(б) райкомĕсем тăратнă тăрăх, уборка вăхăтĕнче тухăçлăн тата лайăх ĕçленĕшĕн, государствăна тырă парса татнăшăн ялхуçалăхĕнче малта пыракансен республикăри Хисеп хăми çине çак колхозсене кĕртнĕ:

40. Куславкка районĕнчи **«Спартак» колхоз** (колхоз председателĕ **Воронцов** юлташ). Ку колхоз тĕштырăсене вăхăтра вырса пĕтернĕ, кĕлтесене капана хывса тата авăн çапса пĕтернĕ. Государствăна тырă срокчен парса татнă тата 1944 çулшăн аванс шучĕпе 60 центнер панă. Кĕрхи çертме планне 80 процент пурнăçланă.

41. Куславкка районĕнчи **«Коммунист» колхоз** (колхоз председателĕ **Симаков** юлташ). Колхоз, лайăх ĕçлесе, кĕрхипе çурхи тĕштырăсене вăхăтра вырса пĕтернĕ. Октябрĕн 8-мĕшĕ тĕлне кĕлтесене капана хывса тата авăн çапса пĕтернĕ. Государствăна тырă парса татнă тата 1944 çулшăн аванс шучĕпе 70 центнер панă. Çĕрулмипе пахча-çимĕçсене пухса кĕртнĕ, çав культурăсене государствăна парса татнă.

42. Куславкка районĕнчи **«Динамо» колхоз** (колхоз председателĕ **Ефремов** юлташ, пуçламĕш парторганизаци секретарĕ **Романова** юлташ). Колхоз тĕштырăсене вăхăтра тата пĕр тăккаламасăр вырса пĕтернĕ. Кĕлтесене капана хывса, авăн çапса пĕтернĕ. Государствăна тырă парса татнă тата 1944 çулшăн аванс шучĕпе 250 центнер панă.

Ĕçсынни депутачĕсен Советски райсовет исполкомĕпе ВКП(б) райкомĕ тăратнă тăрăх, уборка вăхăтĕнче тухăçлăн тата лайăх ĕçленĕшĕн, государствăна тырă парса татнăшăн ялхуçалăхĕнче малта пыракансен республикăри Хисеп хăми çине çак колхозсене кĕртнĕ:

43. Чемей ялсоветĕнчи **«Сеятель» колхоз** (колхоз председателĕ **Н. А. Андреев** юлташ). Çак колхоз тырăсене пухса кĕртнĕ, авăн çапса пĕтернĕ, государствăна ялхуçалăх продукчĕсем памалли плана пĕтĕмĕшпех тултарнă. Колхоз 1944 çулхи обязательствăсен шучĕпе 45 центнер тырă панă. Кĕрхи çертме планне 100 процентчĕпех пурнăçланă. Ялхуçалăх ĕçĕсенче З. Николаева (фронтовик арăмĕ тата тăватă ача амăшĕ), П. Смирнова (фронтовик арăмĕ), С. Яковлев колхозниксем палăрнă, вĕсем ĕç нормине 250—300-шер процент тултарса пынă.

44. **«Большевик» колхоз** (колхоз председателĕ **Н. Андреев**, комсомолăн пуçламĕш организаци секретарĕ **Маркова** юлташсем). Çак колхоз кĕлтесене капана хывас тата авăн çапас ĕçсене кĕске срокра туса пĕтернĕ. Кĕрхи çертме планне пурнăça кĕртнĕ. Колхоз государствăна тырă, çĕрулми тата пахча-çимĕçсем пĕтĕмĕшпех парса татнă, 1944 çулшăн аванс шучĕпе 34 центнер тырă панă.

45. **«Труд» колхоз** (колхоз председателĕ **И. С. Семенов** юлташ). Çак колхоз ялхуçалăх ĕçĕсене кĕске срокра туса пĕтернĕ, авăн çапса пĕтернĕ тата государствăна ялхуçалăх продукчĕсем памалли плана пĕтĕмĕшпех тултарнă хыççăн 1944 çулшăн аванс шучĕпе 20 центнер тырă панă.

Ĕçе мĕнле организациленине пăхса тухасси

Ĕç тухăçлăхне ӳстересси — промышленность умĕнче тăракан пысăк задачăсенчен пĕри пулать. Çавна ăнăçлăн пурнăçа кĕртес тесен, чи малтан, ĕçе тĕрĕс организацилемелле. Çавăнпа ĕнтĕ Первоуральскри Ленин орденлĕ завод коллективĕ ĕçе мĕнле организациленине пăхса тухас тĕлĕшпе смотр пуçарса яни питĕ вырăнлă та кирлĕ ĕç пулса тăрать.

Первоуралецсем заводра ĕçе мĕнле организациленине пăхса тухма инженерсемпе техниксен тата стахановецсен бригадисене организациленĕ. Вăл бригадăсене рабочисемпе работницăсене тата служащисене темиçе çĕр çынна явăçтарнă. Бригадăсем производствăра ĕç вăйне мĕнле вырнаçтарнине, кашни рабочи ĕç кунĕпе мĕнле усă курнине, темиçе профессипе ĕçлесси мĕнле сарăлса пынине тата оборудованисемпе мĕнтаран усă курнине тĕрĕслесе тухнă. Çак ыйтусем тăрăх рабочисемпе инженерла-техникла работниксем темиçе çĕр сĕнӳ панă. Вăл сĕнӳсене пурнăça кĕртни производство планне сахалтарах йышпа ĕçлесех тултарма, ĕç тухăçлăхне ӳстерме, материалсемпе электроэнергине перекетлеме май панă.

Первоуралецсен пуçарăвĕ пирĕн республикăри предприятисенче те сарăлса пырать. Канашри вагонсем юсакан заводра халĕ ĕçе мĕнле организациленине пăхса тухма хатĕрленеççĕ. Ку тĕлĕшпе ĕçлеме уйрăм комисси тунă. Комисси членĕсене цехсем çумне çирĕплетнĕ. Вĕсем цехсенчи комиссисене пулăшаççĕ. Партипе профсоюз организацийĕсем рабочисемпе служащисем хушшинче ăнлантарулла-массăллă ĕçе лайăх йĕркелеме тăрăшаççĕ. Смотр пынă вăхăтра комисси членĕсем кашни рабочипе, ертсе пыракан работникпе калаçса, ĕçе мĕнле лайăхрах организацилесси çинчен сӳтсе-яваççĕ.

Ĕçе мĕнле организациленине пăхса тухмалли смотра республикăри ытти предприятисенче те ирттермелле. Çĕмĕрле комбинатĕнче, сăмахран, смотр ноябрь уйăхĕнче пулса иртет.

Ĕçе мĕнле организациленине пăхса тухасси—предприяти руководителĕсен, партипе профсоюз организацийĕсен хисеплĕ задачи. Ĕçе мĕнле организациленине пăхса тухни продукци кăларассине ӳстерме, чĕртаварпа электроэнергине перекетлеме пулăшма тивĕçлĕ. Çавăнпа та ĕнтĕ вăл ĕçе тĕплĕн хатĕрленсе ирттермелле.

Профсоюз организацийĕсем укçапа япаласен виççĕмĕш лотерейине ирттернĕ çĕре хутшăнса ĕçлесси çинчен

1943 çулхи октябрĕн 25-мĕшĕнчен пуçласа укçапа япаласен виççĕмĕш лотерейи пуçланать. Лотерея тăрăх пухăннă укçа-тенкĕ нимĕçсен фашистла захватчикĕсене хирĕç пыракан вăрçă ĕçĕсене вăйлатма каять.

ВЦСПС пур профорганизацисене те укçапа япаласен виççĕмĕш лотерейин билечĕсене рабочисем, служащисем тата килхуçи хĕрарăмĕсем хушшинче сарма пулăшас ĕçе активлăн хутшăнма хушать. Пур предприятисенчи, учрежденисенчи профсоюз организацийĕсен те рабочисемпе служащисем хушшинче укçапа япаласен виççĕмĕш лотерейи мĕншĕн кирлине тата лотерея билечĕсене çырăнса илмелли йĕркесем çинчен ăнлантарса памалла. Çакăн пек тума тăрăшмалла: кашни рабочи, служащи хăйĕн кăмăлĕпе лотерея билечĕсене уйăхри ĕçукçин 8—10 процентчĕ чухлĕ çырăнса илтĕр, укçине çавăнтах парса таттăр е 1944 çулхи январĕн 1-мĕшĕччен парса татмалла илтĕр.

Укçапа япаласен виççĕмĕш лотерейин билечĕсене сарма тытăначчен укçапа япаласен 1942 çулта пулса иртнĕ лотерейин билечĕсене тĕрĕслесе тухмалла. Рабочисемпе служащисем хушшинче выляса илнисем пулсан, ун çинчен халăха анлăн пĕлтерме тăрăшмалла (ТАСС).

И. В. Сталин юлташ Дональд М. Нэльсон господина йышăнни

Октябрĕн 15-мĕшĕнче СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн Председателĕ И. В. Сталин юлташ Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен вăрçă хатĕрĕсем тăвас тĕлĕшпе ĕçлекен Управленин Председательне Дональд М. Нэльсон господина йышăннă.

Совет Информаци Бюровĕнчен

ОКТЯБРĔН 15-МĔШĔНЧИ ОПЕРАТИВНĂЙ СВОДКА

ЗАПОРОЖЬЕ хулинчен кăнтăртарахра пирĕн çарсем малалла тапăнса пынă, сакăр километртан пуçласа 12 километра çити малалла куçса, чылай ялсем тытса илнĕ, вĕсем хушшинче КУШУГУМ, ГРИГОРЬЕВКА, ВЕСЕЛЯНКА, МАГДАЛИНОВКА, МАЛО-ЕКАТЕРИНОВКА, ЦАРИЦЫН, КУТ ятлă пысăк ялсем тата КУБАЕВО, КУШУГУМ, ОСЕТРОВКА, КАНКРИНОВКА тата ПЛАВНИ ятлă чугунçул станцийĕсем пур.

Пирĕн çарсем, тăшман хирĕç тăнине çĕнтерсе тата унăн контратакисене сире-сире ярса, МЕЛИТОПОЛЬ хулин урамĕсенче çапăçнă. Тăшман фронтăн ытти участокĕсенчен илсе пынă вăйĕсене çапăçăва кĕртсе янă та пирĕн чăçсене темиçе хутчен те контратакăланă. Тăшманăн пур контратакисене те, ăна пысăк çухатусем кӳрсе, сире-сире янă.

ДНЕПР шывĕн вăтам пайĕнче, юханшывăн сылтăм çыранĕнче, Киевран çурçĕртерехре тата кăнтăртарахра, тăшман контратакисене сире-сире ярса, пирĕн çарсем хăйсем йышăннă вырăнсене сарасшăн çапăçнă тата хăйсен позицийĕсене лайăхлатнă. Тăшмана салтаксемпе танксем енчен пысăк çухатусем кӳнĕ.

ГОМЕЛЬТЕН кăнтăртарахра пирĕн çарсем çапăçусем хыççăн хăйсен позицийĕсене лайăхлатнă.

Фронтăн ытти участокĕсенче вăйлăн разведка тунă тата артиллерипе миномётсенчен хирĕç-хирĕç персе тăнă.

Октябрĕн 14-мĕшĕнче пирĕн çарсем мĕнпур фронтсенче нимĕçсен 113 танкне персе çĕмĕрнĕ е пĕтерсе тăкнă. Сывлăшри çапăçусенче тата çӳлелле перекен тупăсем тăшманăн 93 самолетне персе ӳкернĕ.

* * *

Запорожье хулинчен кăнтăртарахра пирĕн çарсем çаплах наступлени туса пынă. Пĕр соединенин чăçĕсем, Мелитопольелле каякан чугун çул тăрăх малалла куçса пырса, халăх пурăнакан чылай пунктсене тата Кубаево, Кушугум, Осетровка, Канкриновка, Плавни ятлă чугун çул станцийĕсене тытса илнĕ. Кун каçиченхи çапăçусенче нимĕçсен 1.000 салтакĕпе офицерне ытла вĕлерсе пĕтернĕ тата тăшманăн 22 танкне пĕтерсе тăкнă. Трофейăсем тытса илнĕ, вĕсен шутĕнче 20 тупă. Енер Запорожье хулине тытса илнĕ чухне çĕмĕрсе тăкнă нимĕç çарĕсен юлашкисене пирĕн çарсем Днепр шывĕ çумне хĕстерсе лартнă. Гитлеровецсем шыв урлă каçма хăтланнă, анчах та вĕсен пысăк пайне пĕтерсе тăкнă е тыткăна илнĕ. 1.500 нимĕç салтакĕпе офицерне ытла вĕлерсе Днепр шывне путарнă.

Пирĕн летчиксем тăшман аэродромне тапăннă. Бомбăсем пăрахнине пула нимĕçсен 23 самолетне пĕтерсе тăкнă н сиенленĕ. Унсăр пуçне, кун каçиченхи сывлăшри çапăçусенче тăшманăн 11 самолетне персе ӳкернĕ.

* * *

Мелитополь хулинче пирĕн çарсем çаплах урамсенче çапăçнă. Нимĕçсем заводла чиркӳ çурчĕсенче хулан вăтам пайĕнче çирĕпленсе ларнă та хаяррăн хирĕç тăрса çапăçнă. Совет артиллерисчĕсем тăшман персе тăракан вырăнсене аркатнă. Пирĕн боецсем, штык вĕççĕн çапăçса тата гранатăсем персе, çав завода, чиркĕве тата темиçе урама нимĕçсенчен тасатнă. Тăшман, хăйĕн салтакĕсене ытти участокĕсенчен куçарса пырса тата контратакăсем туса, хăй çухатнă позицисене каялла туртса илесшĕн çапăçнă. Гитлеровецсен контратакисене пурне те сирсе янă, тăшмана пысăк çухатусем кӳнĕ. Икĕ пин нимĕç салтакĕпе офицерне пĕтерсе тăкнă. Тепĕр участокра пирĕн çарсем, тăшман хирĕç тăнине çĕмĕрсе тăкса, çирĕплетнĕ темиçе пункта тытса илнĕ те Мелитополь хулипатне çурçĕр-хĕвелтухăç енчен пырса тухнă.

* * *

Днепр шывĕн сылтăм енче Киевран çурçĕртерехре тата кăнтăртарахра пирĕн çарсем хăйсем йышăннă вырăнсене аслăлатасшăн çапăçнă. Пĕр районра нимĕçсем хăйсен пехотин икĕ полкне тата 100 танк ытла контратакăна кĕртсе янă. Темиçе сехет хушши хаяррăн çапăçнă. Совет боецĕсем артиллери тата противотанковăй пăшалсен вучĕпе нимĕçсен 67 танкне персе çĕмĕрнĕ е çунтарса янă. Танксем хӳтлĕхĕ пĕтнĕ хыççăн, тăшман пехоти нимĕн йĕркипаллисĕр каялла чакнă. Тăшмана хыççăнах хăваласа пырса, пирĕн боецсем гитлеровецсене пĕр полка çити пĕтерсе тăкнă тата лайăх позицисем тытса илнĕ. Пирĕн «Ильюшин-2» йышши 8 самолет, Нестеренко капитан командир пулса ертсе пынипе, тăшманăн танковăй колоннине штурмлама тухса кайнă. Вĕçсе пынă чух вĕсем нимĕçсен 30 бомбардировщикне тĕл пулнă. Тăшманăн самолечĕсем пирĕн çарсем çине тата Днепр урлă хывнă каçăсем çине бомбăсем пăрахма килнĕ пулнă. Совет летчикĕсем тăшмана хăюллăн атакăланă та сывлăшри хаяр çапăçура нимĕçсен 8 самолетне персе ӳкернĕ, вĕсенчен иккĕшне Нестеренко капитан хăй персе ӳкернĕ.

* * *

Гомельтен кăнтăртарахра тăшман пирĕн чăçсене Сож шывĕн хĕвеланăç енчен ывăтса яма хăтланнă, темиçе хаяр контратака тунă. Совет войскисем гитлеровецсен пур контратакисене те сирсе янă, хăйсен позицийĕсене лайăхлатнă. Çав çапăçусенче нимĕçсен 800 салтакĕпе офицерне ытла вĕлерсе пĕтернĕ, 7 танк, хăй тĕллĕн çӳрекен 4 тупă тата 26 хир тупи пĕтерсе тăкнă. Гомельтен çурçĕртерехре пирĕн çарсем тăшмана хирĕç персе тăнă.

* * *

Баренц тинĕсĕнче нимĕçсен пĕтĕмĕшпе 16 пин тонна таякан икĕ суднине тата тăшманăн хурал тăракан карапне шыва путарнă. Унсăр пуçне, тăшманăн икĕ суднине чылаях сиенленĕ. Пирĕн летчиксем, çав суднăсене хӳтĕлесе пыракан тăшман авиацийĕпе çапăçса, нимĕçсен 15 самолетне персе ӳкернĕ. Балтика тинĕсĕнче тăшманăн 5.000 тонна таякан танкерне шыва путарнă.

* * *

Ленинград облаçĕнче кĕрешекен партизансен темиçе отрячĕ нимĕçсен 7 çар эшелонне, темиçе паровозне тата 68 вагонпа платформине ӳпентерсе янă. Нимĕçсен фашистла захватчикĕсене хирĕç пыракан çапăçусенче партизансем 700 гитлеровеца ытла вĕлерсе пĕтернĕ тата 2 тупă, пĕр танк, боеприпассем турттарса пыракан 39 автомашинăпа 17 лава пĕтерсе тăкнă. Совет патриочĕсем икĕ чугун çул кĕперне тата шоссе çулĕ çинчи 19 кĕпере сиртĕнтерсе янă, тăшман аэродромĕ çинче транспорт самолетне çунтарса янă.

* * *

Нимĕçсен 75-мĕш пехотнăй дивизийĕнчи 172-мĕш полкри 2-мĕш ротăран тыткăна лекнĕ ефрейтор Йозеф Бюлес çапла каласа панă: «Пирĕн дивизи Сумы хули районĕнчи оборонăна тытса тăчĕ. Эпир пурте çавăнтах хĕл каçма тивессине хытă шанса тăнă. Эпир блиндажсем турăмăр, вĕсене чи юлашки вăхăтченех лайăхлатса ăшă пулмалла турăмăр. Вырăссем наступлени пуçласа яни салтаксемшĕн кăна мар, офицерсемшĕн те питĕ кĕтмен ĕç пулса тăчĕ. Вырăссем фронта татса кĕни çинчен пĕлсен, пурте тĕлĕнсе кайрĕç. Пăтрашу пуçланса кайрĕ. Вырăссем сасартăк, пирĕн колоннăсенчен иртсе кайса, пире сылтăмри флангран тапăнчĕç. Пирĕн 11-мĕш рота пĕр кун хушшинче хăйĕн виçĕ чĕрĕкне çухатрĕ. Вара батальон юлашкисем тарма пуçланă. Икĕ кун хушшинче эпир çуран 8 километр ытла чакрăмăр. Тĕрлĕ полксемпе дивизисен подразделенийĕсем вырăссем хăваласа пынипе ниçта кайса кĕме пĕлмерĕç. Вăй-халтан тухнă çынсем йĕрки-паллисĕр каялла тарнине мĕнле те пулин планпа е çӳлтен панă приказпа йĕркелесе ярасси çинчен шухăшламалли те çук. Пирĕн рота командирне фон Берге обер-лейтенанта вĕлерчĕç. Эпир вара пирĕн лару-тăру шанчăксăррине ăнланса илтĕмĕр те тыткăна парăнтăмăр».

* * *

Чернигов облаçĕнчи Семеновка поселокĕнчи çынсем нимĕçсен фашистла ирсĕрĕсем тунă тискер ĕçсем çинчен каласа кăтартнă. Нимĕç çарĕ каялла чакма тытăнсан, нимĕçсен ятарласа тунă вут тивретекен командисем поселок тăрăх мотоциклетсемпе ларса çӳренĕ, унти çуртсене тата ытти сооруженисене сиртĕнтере-сиртĕнтере янă, чӳречесене çунтаракан шĕвек тултарнă бутылкăсем ывăтнă. Гитлеровецсем икĕ электростанцие, атă-пушмак фабрикине, тумтир çĕлекен фабрикăна, çу çапакан икĕ завода, хăма çуракан завода, пăспа ĕçлекен армана, çăкăр заводне тата ытти пĕчĕкрех предприятисене те пĕтерсе тăкнă. Нимĕç бандичĕсем больницăна, лабораторине тата Ренген кабинетне çаратса тухнă. Пĕтĕм хаклă аппаратурăпа медицина инструменчĕсене йăлтах вăрласа кайнă. Фашистла ирсĕрсем туберкулез диспансерне, ачасен яслине, 5 шкула, библиотекăна, кинотеатра, музее, колхозниксен çуртне, мунчана, пушар депоне, типографине тата ытти çуртсене те çунтарса янă. Оккупаци вăхăтĕнче тата каялла чакнă чухне гитлеровецсем мирлĕ халăхăн пин ытла пурăнмалли çуртне тата харпăрхăйĕн пурлăхне пĕтерсе тăкнă е çунтарса янă. Çапла вара нимĕçсен фашистла ирсĕрĕсем темиçе вунă миллион тенкĕлĕх сиен туса хăварнă.

Алексий митрополита тата православнăй вырăс чиркĕвĕн ытти служителĕсене „За Оборону Ленинграда“ медальсем пани

ЛЕНИНГРАД, октябрĕн 15-мĕшĕ. (ТАСС). СССР Верховный Совет Президиумĕ хушнă тăрăх, православнăй вырăс чиркĕвĕн служителĕсен пĕр ушкăнне «За Оборону Ленинграда» медаль панă. Отечественнăй аслă вăрçă кунĕсенче Ленинградри священнослужительсем хула хӳтлĕхне вăйлатма пулăшса тăнă, Хĕрлĕ Çар валли хĕçпăшал тума укçа-тенкĕ пухас ĕçе тата Хĕрлĕ Çара яма парнесем пухас ĕçе активлăн хутшăннă, танксен «Дмитрий Донской» ятлă колоннине тума кăна 6 миллион тенкĕ ытла укçа пухса панă.

«За Оборону Ленинграда» медальчи малтан Ленинградри митрополита Алексие панă. Медале илсе, Алексий митрополит çакăн пек каланă:

— Мана пысăк хисеп тунăшăн эпĕ Совет Правительствине тав тăватăп. Православнăй чиркĕвĕн пирĕн хулари ĕненекен çыннисем хамăрăн мухтавлă Хĕрлĕ Çара вăй ситнĕ таран пулăшаççĕ, вĕсем вырăс хĕçпăшалне çиеле кăларма, нимĕçсен фашистла захватчикĕсене хăвăртрах аркатса тăкма вăй пама турра кĕлтăваççĕ. Эпĕ правительствăна çакна шантарса калатăп: православнăй чиркĕвĕн священнослужителĕсем тата пирĕн геройла хулари ĕненекенсем юратнă тăван çĕршыв оборонин фондне малашне те хăйсен вăйĕ çитнĕ таран пулăшса тăрĕç, гитлерла тăшмансене тăван вырăс çĕршывĕнчен хăвăртрах хăваласа кăлармашкăн пулăшу пама ыйтса Çӳлти Турра кĕлтăвĕç, хамăр халăха ертсе пыракан Иосиф Сталина сывлăх патăр тесе кĕлтăвĕç.

Алексий митрополит хыççăн «За Оборону Ленинграда» медале Никольски соборти протоиерейсене Ломакинпа Дубровицкие панă. Выборг районĕнче медале Больше—Охтинăри Никольски чиркӳ протоиерейне Михаил Славницкие панă. Вăл танксен «Дмитрий Донской» ятлă колонни валли укçа-тенкĕ пухас тĕлĕшпе активлăн ĕçленĕ, самозащита ушкăнĕнче тăрать, хăй пурăнакан çуртра обществăллă йĕрке тытса тăрас тĕлĕшпе дежурствăра пулать.

«За оборону Ленинграда» медале çавăн пекех православнăй вырăс чиркĕвĕн тата ытти служителĕсемпе ĕненекенсен чиркӳ совечĕсен председателĕсене те панă.

Орела юсаççĕ

Нумаях пулмасть Орел хулин сарлака урамĕсем турпассемпе, йывăç хуçăкĕсемпе, чул куписемпе, çыхланса пĕтнĕ пралуксемпе тулса ларнăччĕ. Вĕсем тăрăх çуран çӳреме те май çукчĕ. Кун пек вăхăтсем иртсе кайрĕç ĕнтĕ. Çӳп-çапсемпе ишĕлчĕксенчен тасатнă урамсене, проспектсене, скверсене халь кашни ир шăлса тăраççĕ.

Хулара халь вырăнти промышленноçпа артельсен 26 предприятийĕ ĕçлет. Пурăнмалли вуншар çуртсене юсаса çитернĕ, трамвая, водопровода, электростанцие ĕçе яма хатĕрленеççĕ. Нумай шкулсенче вĕренме пуçланă. Орел хулинчи 7.000 ача партăсем хушшине кĕрсе ларнă. Орел хулин Завод районĕнче пурăнакан çынсем хула хуçалăхне хăвăртрах ура çине тăратас пирки социализмлă ăмăрту пуçарса янă.

(ТАСС).

ХРОНИКА

СССР Верховный Совет Президиумĕ Николай Васильевич **Новиков** юлташа ССР Союзĕн Египетри Чрезвычайнăй тата Полномочнăй Посланникĕ пулма уйăрса лартнă.

Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту

ВЦСПС-па ССР Союзĕн Çăмăл Промышленность Халăх Комиссариатĕнче

ВЦСПС-па ССР Союзĕн Çăмăл промышленность Халăх Комиссариачĕ, Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвăн 1943 çулхи сентябрь уйăхĕнчи итогĕсене пăхса тухса, ВЦСПС-па Çăмăл промышленность Халăх Комиссариачĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне Çĕмĕрлери «Большевик» заводрах (директорĕ Шустин, парторганизаци секретарĕ Розенберг, завком председателĕ Павлова юлташсем) хăвармалла тата ăна пĕрремĕш преми памалла тунă.

Оборонăн Государственнăй Комитечĕн Хĕрлĕ ялавне илессишĕн

ÇĔМĔРЛЕ, октябрĕн 16-мĕшĕ. **(Телефонпа).** «Большевик» завод коллективĕ ВЦСПС-па Çăмăл промышленность Халăх Комиссариачĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне сентябрь уйăхĕнче те хăйĕн аллинчех хăварчĕ тата пĕрремĕш премие илме тивĕçлĕ пулчĕ. Халĕ заводра Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса пырать. Рабочисемпе работницăсем, инженерла-техникла работниксем хăйсем умне октябрь уйăхĕнче Оборонăн Государственнăй Комитечĕн Хĕрлĕ ялавне илес задача лартрĕç. Çакна май заводăн ĕçĕсем кунран кун лайăхланаççĕ.

Иртнĕ 15 кун хушшинче завод коллективĕ ĕç графикне пур енĕпе те ăнăçлăн пурнăça кĕртсе пычĕ. Рабочисемпе работницăсем нумайĕшĕ ĕç тухăçлăхне кунран кун ӳстереççĕ. Çапла, слесарь Сергеев, тимĕрç Закалябин, монтер Ширшов тата Александров юлташсем кашниех нормăна 250-шар процент ытла тултараççĕ. Юлашки вăхăтра вутă хатĕрлесе турттарнă çерте те рабочисем лайăхрах ĕçлеме пуçларĕç. Вутă турттарнă çерте ĕçлекен Тимофеев юлташ нормăна 130 процент ытла тултарать. Заводра стахановецсен йышĕ ӳссех пырать.

РОЗЕНБЕРГ,
Заводри парторганизаци секретарĕ.

Квартал планне 149 процент тултарнă

ЭЛĔК. (Хамăр корр.). Райпромкомбинат коллективĕ Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва хутшăнса илнĕ обязательствăна ăнăçлăн пурнăça кĕртсе пырать. Сентябрь уйăхĕнче вăл плана пур тĕлĕшпе те ирттерсе тултарнă. Çапла вара, виççĕмĕш квартал планне 149 процент пурнăçланă.

Хальхи вăхăтра промкомбинатри рабочисем çĕнĕ çĕкленӳпе ĕçлеççĕ. Вĕсем Октябрьти революци 25 çул тултарнине çулталăкри плана тултарнипе кĕтсе илме хатĕрленеççĕ.

Обязательствăна срокчен пурнăça кĕртеççĕ

Кăçал август уйăхĕнче Шăхасан райпромкомбиначĕн коллективĕ производство планне 157,4 процент тултарчĕ. Çапла вăл Чăваш АССР Совнаркомĕн премине илме тивĕçлĕ пулчĕ.

Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртăва хутшăнса, комбинатри рабочисемпе служащисем 1943 çулхи плана уяв тĕлне пурнăça кĕртме пулчĕç. Халĕ комбинат коллективĕ хăйĕн обязательствине срокчен пурнăça кĕртсе пырать. Промкомбинат сентябрь уйăхĕн планне те 152 процент тултарчĕ. Çапла вăл хăйĕн çулталăкри планне октябрь уйăхĕ тĕлне 99,3 процент таран пурнăça кĕртнĕ. Чăваш АССР Совнаркомĕ, сентябрь уйăхĕнчи итогсене пăхса тухса, Шăхасан райпромкомбинатне куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялав тата 15 пин тенкĕ укçа парса премилерĕ. Халĕ производство планне ытлашшипех тултарассишĕн кĕрешӳ татах та вăйлăнрах сарăлса пырать.

Промкомбинатра çĕлĕксем çĕлекен çĕнĕ производство уçăлать. Октябрь уявĕ тĕлне смала тата мазь, супăнь тăвакан производствăсене ĕçе яраççĕ.

Ст. АСЛАН

Хĕрлĕ Çар боецĕсене— ăшă тумтирсем

КАЛИНИНО. Тури Карачурари «Путь Ленина» колхоз членĕсем фронтовиксем валли 50 тир, 15 килограмм çăм, 15 метр пир, 10 мăшăр алсиш, 4 мăшăр носки пухса пачĕç.

Б. ШОРНИКОВ.

ЯЛХУÇАЛĂХ ĔÇĔСЕНЕ ВĔÇЛЕМЕЛЛИ ФРОНТОВОЙ УЙĂХЛĂХ

Ӳкерчĕк çинче: Елчĕк районĕнчи Аслă Пăла Тимешĕнчи Ворошилов ячĕпе тăракан колхозри паллă стахановка — фронтовик арăмĕ **А. Табакова.** Вăл ĕç нормине яланах 180—190 процент тултарса пырать. Ялхуçалăх ĕçĕсене активлăн хутшăнса тухăçлăн ĕçленĕшĕн ăна иртнĕ çул СССР Наркомземĕ «Отличник социалистического земледелия» значокпа наградăланă.

Н. ДАНИЛОВ фото-ӳкерчĕкĕ.

УЯВ УМĔНХИ ĂМĂРТУРА

СОВЕТСКОЕ, октябрĕн 16-мĕшĕ. **(Телефонпа).** Фронтовой уйăхлăхăн задачисене ăнăçлăн пурнăçласа пырса, районри колхозниксемпе колхозницăсем Октябрьти революци уявне пысăк çитĕнӳсемпе кĕтсе илме тăрăшаççĕ. Çак иртнĕ эрнере колхозсем авăн çапас ĕçе татах вăйлатрĕç: График тăрăх, октябрĕн 10-мĕшĕпе 15-мĕшĕ хушшинче пирĕн районри колхозсен 1.800 гектар тыррине çапса пуçтармаллаччĕ. Ĕç кунĕн кашни сехечĕпе туллин усă курса тата çĕрле те тимлĕн ĕçлесе, колхозсем иртнĕ пилĕк кун хушшинче 2.226 гектар тыррине çапса пуçтарчĕç. Государствăна тырă памалли плана, виçĕ колхозсăр пуçне, пур колхозсем те пурнăçларĕç.

Малтанхи вăхăтра кайрах пынă колхозсенче те халĕ ĕç тухăçлăхĕ ӳсрĕ. «Новая жизнь» колхоз членĕсем кунĕн-çĕрĕн авăн çапаççĕ, кĕрхи çĕртме тăвас ĕçĕн хăвăртлăхне те ӳстерчĕç. Колхоз ĕçрен пушаннă лашасемпе пуринпе те кĕрхи çĕртме тăвать. Сухаçăсем нормăсене ирттерсе тултараççĕ. Октябрĕн 20-мĕшĕ тĕлне колхоз авăн çапса тата кĕрхи çĕртме туса пĕтерет.

Район государствăна тырă памалли плана, натуроплатăсăр пуçне, ăнăçлăн пурнăçларĕ. Халĕ колхозсем МТС-а 1944 çулти ĕçсемшĕн авансла тырă параççĕ. Фронтовой уйăхлăхăн çирĕм кунĕ хушшинче колхозсем государствăна авансла икĕ пин центнер ытла тырă пачĕç.

П. НИКИТИН,
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

Шупашкар районĕ государствăна тырă парса татнă

КӲКЕÇ, октябрĕн 16-мĕшĕ. (ТЕЛЕФОНПА). Шупашкар районĕ паян государствăна тырă парса татрĕ, районри колхозсем халĕ 1944 çулшăн аванс шучĕпе тырă параççĕ.

Кая юлнă колхозсем çине ытларах çаврăнса пăхмалла

ЙЕПРЕÇ. Фронтовой уйăхлăхăн виçĕ пилĕккунлăхĕ иртрĕ. Районри малта пыракан «Тымар», «Коммунар», «Канаш», «Коминтерн» колхозсем мĕнпур ĕçсене хăвăртлатрĕç. Çулте асăннă колхозсем октябрĕн 5-мĕшĕ тĕлне государство умĕнчи обязательствăсене пĕтĕмĕшпех пурнăçланă. Район октябрĕн 10-мĕшĕ тĕлне авăн çапмалли плана 91,2 процент, государствăна тырă памалли плана 71,8 процент тултарнă.

Авăн çапас тата государствăна тырă парас ĕçсене хăвăртлатма районра усă курман майсем те пур. «Красный фронтовик» колхозăн октябрĕн 1-мĕшĕ тĕлне 500 гектар тырă уйри çĕмелсенчех ларнă. Колхоз председателĕ коммунист Саженов, парторганизаци секретарĕ Патова юлташсем ĕçе тĕрĕс организацилемен. Çавна май колхозниксем ĕçе 9—10 сехетре кăна тухнă. ВКП(б) райкомĕ ку колхоз çине уйрăмăн çаврăнса пăхнă хыççăн, кунта ĕç начах улшăннă. 500 гектар тыррине 4 кун хушшинчех капана хывса пĕтернĕ. Уйра апат çитерессине организациленĕ, кĕлтесене алă вĕççĕн йăтса капан тунă. Çаксем вара ĕç ăнăçлăхне татса панă.

Ыйтас килет: колхоз руководителĕсем ĕçе малтанах çакăн пек йĕркелеме пултарайман-и вара? Паллах, пултарнă.

Районри ытти хăшпĕр колхозсенче те ĕçе тивĕçлипе организацилемен. Калинин ячĕпе тăракан колхозра ĕç сӳрĕкки те çавăнтанах килет.

Авăн çапас ĕç районра начарах мар пулса пырать темелле. Анчах авăна, молотилкăсемпе тата комбайнсемпе çапнисĕр пуçне, тăпачăсемпе те кунĕн-çĕрĕн çапсан, ку ĕç хальхинчен чылай хăвăртланма пултарать.

Район государствăна тырă, пахча çимĕç тата махорка парас ĕçсене çителĕксĕр туса пырать, ку ĕçе хăвăртлатма чылай колхозсен лайăх условисем пур. Колхозсем нумайĕшĕ государствăна тырă памалли плана тултарас патнех çитнĕ. Апла пулин те «Красный водник», «Красный Октябрь», «Молния» колхозсем ку ĕçе тытăнманпа пĕрех.

Район çĕрулми кăларса пĕтернĕ. Анчах çĕрулми хатĕрлевĕ, уйрăмах государствăна типĕтнĕ çĕрулми парасси, чылай колхозсенче япăх пулса пырать. Ку ĕнтĕ райуполнаркомзаг хатĕрлев ĕçĕсене çителĕксĕр ертсе пынинчен килнĕ. Октябрĕн 10-мĕшĕ тĕлне районри колхозсем государствăна махорка памалли плана икĕ процент çеç тултарнă.

Кая юлнин сăлтавĕ—мĕн пурĕ те ĕçе кирлĕ пек пуçăнманнинче. Махоркăна пур колхозсенче те тахçанах касса типĕтнĕ, анчах хатĕрлев пунктне леçсе памасăр тăраççĕ.

Кĕрхи çĕртме тăвас ĕç уйрăмах юлса пырать. Кĕрхи çĕртме тунă çĕрте лашасемпе туллин усă курмалла. Анчах çакă вăл хăшпĕр колхозсенче çук-ха.

Районри партипе совет организацийĕсен руководителĕсен кая юлнă колхозсем çине уйрăмах тимлĕн çаврăнса пăхас пулать. Унсăрăн вĕсем фронтовой уйăхлăха та тырă парас, авăн çапас ĕçсене туса пĕтермесĕр юлма пултараççĕ.

П. КУРАКОВ.

Кĕрхи çĕртме тăвас ĕç начар пырать

ТĂВАЙ, октябрĕн 16-мĕшĕ. **(Телефонпа).** Уйрăм колхозсен руководителĕсем кĕрхи çĕртме тăвас ĕç çине çиелтен пăхнине пула, район çак ответлă ĕçре питех те кая юлчĕ. Çанталăк сивĕтсе пырать. Кĕрхи çĕртме тумалли лайăх кунсен пĕр сехетне те сая ямалла мар, кĕрхи çĕртме тумалли плана обязательнăй йĕркепе кашни колхозăнах пурнăçа кĕртмелле, килес çулхи вăйлă тырпулăн никĕсне лайăх хывса хăвармалла.

Кăçал пирĕн 8.000 гектар кĕрхи çĕртме тумалла. Çак задание ăнăçлăн пурнăçлама халь кĕрхи çĕртмере куллен 282 лашапа ĕçлемелле. Анчах эпир кĕрхи çĕртмене мĕн пурĕ те 3.000 гектар çеç тунă-ха.

Кĕрхи çĕртме тăвасси кая юлса пыни колхозсем çак ĕçе организацилеме пĕлменнинчен тата хăшпĕр колхозсен руководителĕсем ăна хакламаннинчен килет. «Звезда», Чапаев ячĕпе тăракан тата Мичурин ячĕпе тăракан колхозсем, акă, кĕрхи çĕртме тумалли плана ăнăçлăн пурнăçларĕç.

Максим Горький ячĕпе тăракан колхоз председателĕ Баранова çак ĕçе хакламарĕ. Кĕрхи çĕртмене вăхăтра туса пĕтерме пур майсем те пур пулсан та, паянхи куна унта 19 гектар çеç сухаланă. Комсомолăн колхозри пуçламĕш организацийĕ те кĕрхи çĕртме тума çамрăксене мобилизацилемен.

Çавăн пекех «Большевикла колхозшăн», «Красное Сормово» колхозсенче те кĕрхи çĕртме тăвас ĕçе руководительсем тивĕçлипе хакламаççĕ.

Çавăнпа график пурнăçланмасть. Октябрĕн 10-мĕшĕпе 15-мĕшĕ хушшинче районри колхозсен пурĕ 1.150 гектар сухаламалла пулнă, анчах мĕн пурĕ те 450 гектар çеç сухаланă. Кая юлса пынине урăх чăтма çук. Агротехникăн çак паха мероприятине хакламасăр ларакан колхоз председателĕсене ĕçе кая хăварса пынăшăн тивĕçлипе айăпламалла пулать.

Г. КУРАКИН.

Ӳкерчĕк çинче: Первомайски районри «КИМ» колхоз членĕ ударница **А. Н. Нилова** юлташ. Ĕç нормине 145—150-шар процент тултарса пырать.

Н. ДАНИЛОВ фото-ӳкерчĕкĕ.

ВЫЛЬĂХ-ЧĔРЛĔХЕ ХĔЛ КАÇАРМА ТĔПЛĔН ХАТĔРЛЕНЕÇÇĔ

ШАХАСАН. **(«Чăваш Коммуни» корр).** Тельман ячĕпе тăракан колхоз кăçал выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе чылай пысăк çитĕнӳсем турĕ. Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли государство планне колхоз пур выльăхсем енĕпе те ирттерсе тултарчĕ. Халĕ колхозăн фермисенче планпа пăхнинчен ĕне 7 пуç, сурăхсем — 142 пуç, сыснасем 36 пуç, чăх-чĕпсем — 100 пуç, хурсем—2 пуç, кроликсем—11 пуç ытларах. Лашасем енĕпе те плана тултарнă.

Ферма работникĕсемпе конюхсем выльăхсене юратса, лайăх пăхнине пула, кăçал колхозра пĕр выльăх та вилмен. Выльăх-чĕрлĕхсен йышне планпа пăхнинчен ытларах ӳстернĕшĕн тата вĕсен тухăçлăхне хăпартнăшăн фермăра ĕçлекенсем кăçал пурте ĕçшĕн хушса тӳленине илеççĕ.

Ĕне сăвакан М. Павлова колхозница ĕнесенчен сĕт суса илмелли плана ирттерсе тултарчĕ, кашни сăвакан ĕне пуçне вăл паянхи куна 1119 литр сĕт суса илнĕ. Сурăх пăхакансем Е. Ананьевăпа А. Андреева юлташсем 143 сурăхран 199 путек илчĕç. Сысна пăхакан М. Григорьев юлташ 4 сысна аминчен 76 çăвăр илчĕ. Колхоз ăна ĕçшĕн хушса 4 сысна çури парать.

Колхоз государствăна аш-какай, сĕт-çу, çăмарта, çăм парса татнă. Фронтовиксемпе эвакуаци йĕркипе куçса килнĕ çемьесене государство хакĕпе 35 сысна çури сутнă.

Колхоз выльăх-чĕрлĕхсене хĕл каçарма тĕплĕн хатĕрленет. Витесене çĕнĕрен витнĕ, шăтăксене питĕрнĕ. Выльăхсем валли çителĕклĕ таран апат хатĕрлеççĕ. 130 тонна силос хăварнă.

Халь ферма работникĕсем выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана 130 процентран кая мар тултарассишĕн кĕрешеççĕ.

В. ВЕСЕЛОВ.

Кашни артель плана ирттерсе тултарма пултарать

Промысла кооперацин республикăри промышленноçĕ кăçал малтанхи 8 уйăхра производство программине пĕтĕм продукци енĕпе 107 процент, куллен кирлĕ таварсем енĕпе 125,9 процент тултарнă. Çакна шута илсен, промысла кооперацийĕ лайăх ĕçленĕ пек курăнать. Анчах та тĕплĕнрех çаврăнса пăхсан, унăн ĕçĕнче пысăк çитменлĕхсем пур-ха. Акă продукци туса кăларассине илер. Промкооперации артелĕсем пурĕ 76 тĕрлĕ продукци кăлараççĕ. Çак хисепрен плана 50 тĕрлĕ продукци тăрăх тултарман. Ку шутра питех те кирлĕ продукцисем — кирпĕч, известь, инструментсем, тимĕр пăта, супăнь, хăмăтсем, спичка т. ыт. чылай таварсем пур.

Асăннă таварсене туса кăлармалли плана тултарманни вĕсене тума условисем пулманнинчен мар, çаврăнăçусăр ĕçленинчен килнĕ. Пачах та урăх тĕслĕхсем кăтартса параççĕ республикăри малта пыракан промартельсем. Канашри «Авангард» артель коллективĕ производство программине пур продукци тăрăх та уйăхран уйăха тултарса пырать. Мĕншĕн тесен унта ĕçе лайăх организациленĕ, социализмлă ăмăртăва анлăн сарнă. Артель руководителĕсем чĕртаварсем çителĕклĕ тупассишĕн, вырăнти ресурссемпе туллин усă курассишĕн тата рабочисене ĕçлеме лайăх условисем туса парассишĕн тăрăшаççĕ.

Шăмăршă районĕнчи «Искра» артель те плана ăнăçлăн тултарса пырать. Артель коллективĕ, Октябрь уявĕ умĕнхи социализмлă ăмăртăва хутшăнса, çулталăкри плана Конституци кунĕ тĕлне тултарма пулнă. Унта рабочисене ĕç техникине вĕрентес тĕлĕшпе сахал мар ĕçсем тунă. Халĕ 10 çынна çĕнĕ профессипе ĕçлеме вĕрентеççĕ.

Сĕнтĕрвăрри районĕнчи «Парижская Коммуна» артель производство планне, пĕтĕмĕшпе илсен, ирттерсе тултарнă вăхăтрах, хăшпĕр тĕрлĕ продукци кăларас енĕпе юлса пынă. Артель членĕсем кун çинчен пĕлсенех, çав çитменлĕхе пĕтерес пирки пухура сӳтсе явнă, мерăсем палăртнă. Халĕ вĕсем Октябрь уявĕ умĕнхи ăмăртура пур тĕлĕшпе те лайăх ĕçлеççĕ.

Шупашкарти «Лесхимартель» хăйĕн çулталăкри планне сентябрĕн 1-мĕшĕ тĕлне тултарнă. Артель коллективĕ Октябрь уявĕччен планран ирттерсе 35 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларассишĕн кĕрешет. Нумайĕшĕсем ĕнтĕ нормăна ирттерсе тултараççĕ. Кун пек фактсене чылай илсе кăтартма пулать. Вĕсем пурте республикăри промартельсенчен кашниех хăйĕн планне ирттерсе тултарма пултарни çинчен калаççĕ.

Апла пулин те чылай промартельсем, ĕçе кирлĕ пек организацилеменнине пула, производство планне тултараймаççĕ. Пăрачкаври Киров ячĕпе хисепленекен артель 8 уйăхри плана 65 процент çеç тултарнă. Мĕншĕн-ха артель начар ĕçлет? Унта ĕç дисциплини сӳрĕк. 8 уйăх хушшинче артеле çĕнĕрен 28 çын кĕнĕ, çав вăхăтрах 10 çын ĕçрен тухса кайнă. Артель правленийĕ ĕçлекенсен квалификацине ӳстерессишĕн пачах та тăрăшмасть. Артельте стахановла ĕçлекен юлташсем пур. Сăмахран, М. Ермолаева юлташ нормăна 300 процент ытла тултарать. Вĕсен опытне сармаççĕ. Артель руководителĕсем ответлăха туйманнине пула, 18.816 тенкĕлĕх тăкак тунă. Çĕмĕрле районĕнчи Кăмăша артелĕнче те ĕçсем çавăн евĕрлех. Юлашки вăхăтра унта ĕçлекенсен хисепĕ 30 процент таран чакнă. Ĕçлекенсем хушшинче социализмлă ăмăртăва организацилемен. Çавăн пирки ĕнтĕ артель хăйĕн планне тултарса пыраймасть.

Промысла кооперации артелĕсен тивĕçлĕхĕ —фронтпа çĕршыв валли таварсем туса кăларас ĕçе ӳстерсех пырасси пулать. Çакна тума пирĕн республикăра пысăк условисем пур тата вăй та çителĕклĕ. Промысла кооперации союзĕсен тата артельсен руководителĕсен вырăнти пуян резервсемпе туллин усă курмалла тăвас пулать. Партипе совет организацийĕсен вĕсене ĕçре куллен пулăшса тăмалла.

С. ФЕДОРОВ.

Страховани укçине пухасси юлса пырать

Шăхасан районĕнчи чылай ялсоветсем укçа-тенкĕ пухас плана ăнăçлăн пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Районĕне илсен, ялхуçалăх налогĕн укçине пухасси те лайăх пырать: 3-мĕш кварталти плана 115 процент тултарнă. Çав вăхăтрах страховани укçине пухас плана 70 процент çеç тултарнă.

Мĕншĕн-ха страховани укçине пухасси юлса пырать? Куншăн, чи малтанах, районри финанс отделĕнчи инспекторсем ответлă. Вĕсем çав кирлĕ ĕçе тивĕçлипе хакламан, нумай чухне, укçа-тенкĕ пухас тĕлĕшпе ĕçлес вырăнне, вăхăта килĕсенче пурăнса ирттернĕ. Çавăнпа ĕнтĕ Михайловпа Григорьев инспекторсен участокĕнчи ялсоветсем укçа-тенкĕ пухас тĕлĕшпе питех те юлса пыраççĕ. Сăмахран, Матшӳ ялсовечĕ 3-мĕш кварталти плана 49 процент, Чуракасси ялсовечĕ 52 процент, Туçи Çармăс ялсовечĕ 50 процент çеç тултарнă. Ямаш, Шĕкĕр, Авăспӳрт, Кипеч ялсовечĕсем те вĕсенчен нумай мала кайман.

Финанс работникĕсем хушшинче çирĕп дисциплина тусан, вĕсен ĕçне куллен тĕрĕслесе пырсан, укçа-тенкĕ пухас плана уйăхран уйăха тултарса пыма пулать.

С. АСЛАН.

Тăлăх ачасене пулăшман çĕрте

ИШЛЕЙ. Малта пыракан Мамăш ялсоветĕнчи колхозсем (ялсовет исполкомĕн председателĕ П. Рыков юлташ) фронтовиксен çемьисемпе шкул ачисем валли пĕр кĕрĕк-пиншак, 3 çăматă, 24 тир, 14 килограмм çăм, 11 мăшăр перчатка, 4 мăшăр носки, 2 çĕлĕк, 7 мăшăр пир тăла, 4 витре, 50 метр пир, 5 алшăлли, 5 простыня, 5 çытар пичĕ т. ыт. те пухнă.

Çавăн пекех Салабайкасси ялсоветĕнче те ку ĕçе ăнăçлăн тăваççĕ. Районĕпе 119 кĕрĕк-пиншак, 59 çăматă, 4 фуфайка, 7 гимнастерка, 7 шалавар, 106 килограмм çăм, 7 витре, 4 таз, 116 мăшăр перчатка, 91 мăшăр носки, 13 çĕлĕк, 13 мăшăр пир тăла, 8 тутăр, 59 алшăлли, 14 простыня, 14 çытар пичĕ, 395 метр пир, 181 тир пухнă.

Анчах ку çителĕклĕ ĕçленине пĕлтермест-ха. Паянхи куна районĕпе 30 ача (вĕсем пурте тенĕ пекех тăлăхсем) шкула çӳремеççĕ. Кшавăш ялсоветĕнче, сăмахран, тăлăх ачасем А. Горохов, В. Алексеев, Мишер ялсоветĕнче тăлăх ачасем Н. Толстов, А. Майоров, Очăкасси ялсоветĕнче тăлăх ача Л. Юрин шкула çӳреймеççĕ. Çак ялсоветсенчи колхозсенче вара тăлăх ачасем валли ăшă япаласем пухас ĕçе пачах тытăнман, вĕсене пулăшас тĕлĕшпе нимĕнле ĕçсем те туман.

З. М.

Турци посолĕ Хуссейн Рагиб Байдур Совет Союзне килнĕ

Çак çулхи октябрĕн 15-мĕшĕнче Мускава Турци республикин Совет Союзĕнчи Чрезвычайнăй тата Полномочнăй посолĕ Хуссейн Рагиб Байдур господин килнĕ.

Аэродромра Х. Р. Байдур господина Ют çĕршыв ĕçĕсен Халăх Комиссариачĕн Протокол отделĕн представителĕ П. А. Бушуев юлташ, Турци республики ĕçĕсен поверённăйĕ Дамбел господин тата вăл ертсе пынипе Турци республикин посольствин составĕ, Афганистан посолĕ Султан Ахмед Хан господин тата Иран посолĕ Ахи господин кĕтсе илнĕ.

◆

Гитлер Францие çаратать

ЛОНДОН, октябрĕн 15-мĕшĕ. (ТАСС). АФИ агентстви çапла пĕлтерет: официальнăй йĕркепе панă даннăйсем тăрăх, çак çулхи мартăн 31-мĕшĕччен Франци оккупациллĕ çарсене тытса тăма 234 миллиард франк тӳленĕ. Унсăр пуçне, Германи Францире çак çулхи апрелĕн 1-мĕшĕччен тĕрлĕрен япала, вăл шутра апат-çимĕç, пĕтĕмпе 306 миллиард та 600 миллион франклăх реквизици йĕркипе тытса илнĕ.

КĔСКЕН

Октябрĕн 8-мĕшĕ ыран тĕне чух çĕрле Англи авиацийĕ Кăнтăр Германие йышлăн пырса тапăннă. Пуринчен ытла Штутгарт хулине вăйлăн тапăннă. Англи самолечĕсен ытти отрячĕсем нимĕçсен Фридрихсхафенри, Мюнхенри тата çурçĕр-хĕвелтухăç Германири объектсене тапăннă.

* * *

Союзниксен авиацийĕ Германипе Италие çыхăнтаракан чугун çулсене çĕмĕрет. Çавăнпа нимĕçсем вăрçăра кирлĕ япаласемпе хĕçпăшалсене Франциренрен Италие тинĕс тăрăх турттараççĕ. Анчах Англин çар флочĕ япаласем турттарассине чăрмантарать. Союзниксен карапĕсем Вăтаçĕр тинĕсре сентябрь уйăхĕнче нимĕçсен 13 транспортне, 5 пысăках мар суднине тата пĕр баржине путарнă.

◆

Пĕлтерӳ

Октябрĕн 19-мĕшĕнче, каçхине 8 сехетре, ВКП(б) горкомĕн парткабинетĕнче (Чувашски ур., 6) докладчиксемпе агитаторсем валли „ВЛКСМ 25 ÇУЛ ТУЛТАРНИ“ ятлă темăпа инструкциллĕ доклад пулать.

Доклада ВЛКСМ Обкомĕн секретарĕ Л. Х. МИХАЙЛОВ юлташ тăвать.

ВКП(б) ГОРКОМĔН ПАРТКАБИНЕТĔ
ВЛКСМ ГОРКОМĔ.

Комсомол çитĕнтернĕ паттăрсем

Отряд командирĕ

1909 çулта Етĕрне районĕнчи Кăташ ялĕнче çуралса ӳснĕ вăл. 17 çула çитсен комсомола кĕнĕ. Ялсовет исполкомĕн председателĕнче ĕçленĕ. 1932 çултанпа парти ретĕнче тăрать. Хĕрлĕ Çар ретне каяччен Етĕрнери çу завочĕн директорĕ пулнă. Пур ĕçсенче те ĕçлеме пултарнине кăтартса панă Никита Степанов.

* * *

Гитлерла ирсĕрсем пирĕн çĕршыв çине килсе тапăнсан, Степанов хăй ирĕкĕпе Хĕрлĕ Çара кайнă. Унта часах вăрçă ĕçне вĕренсе çитнĕ. Пулеметнăй рота командирĕн политика енĕпе ĕçлекен заместителĕ пулса тăнă. Çапла вара, оборонăра тăнă вăхăтра вăл ротăри партипе комсомол организацийĕсене йĕркеленĕ. Ротăри боецсемпе командирсен 85 проценчĕ коммунистсемпе комсомолецсем шутланнă.

Степанов юлташăн пултаруллă ĕçĕсене часах пĕтĕм полк пĕлнĕ.

— Степановран ĕçлеме вĕренĕр,— тенĕ кашни канашлурах полк комиссарĕ.

...1942 çулхи август уйăхĕн шăрăх кунĕсем тăнă. Виççĕмĕш батальона дивизи комиссарĕ Серебрицкий килсе çитнĕ. Вăл батальонри командирсемпе политработниксене пухнă та:

— Паянтан пуçласа сирĕн батальона штурмовой отряд тăватпăр, — тесе пĕлтернĕ. — Капитан Гаглов — отряд командирĕ, политрук Степанов — отряд комиссарĕ пулаççĕ.

Çапăçу пуçланнă. Штурмовой отряда 9 уйăх хушши нимĕç пусмăрĕнче пулнă М. ятлă яла йышăнса илме хушнă. Ăна тытса илес тесен, тăшман оборонин икĕ линине çĕнтермелле. Çапăçусем вăйланнăçемĕн вăйлансах пынă. Тăшман хăйĕн позицийĕсемшĕн питех те çирĕп тăнă.

Апла пулин те, пирĕн штурмовой отряд, тăшманăн нумай дзочĕсемпе дочĕсене çĕмĕрсе, малалла шунă. Икĕ сехет хушши пынă хаяр çапăçусем хыççăн отряд М. ятлă яла йышăнса илнĕ те малалла кайнă. Ирччен татах тепĕр 3 яла тытса илсе, тăшмана хĕвеланăçнелле темиçе километр хăваласа кайнă, хамăрăн позицисене лайăхлатнă. Отряд пĕр кун хушшинче 48 нимĕçе вĕлернĕ, 7 станковăй пулемет, çар хатĕрĕсемпе апат-çимĕç склачĕсем, штаб докуменчĕсем тытса илнĕ.

Çак паттăрла ĕçшĕн командовани отряда тав тунă, çапăçура палăрнă юлташсене нумайĕшне правительство наградине пама тăратнă. Вĕсем хушшинче пирĕн тепĕр паттăр земляк пулеметчик Ефимов та пур. Вăл халăх пурăнакан яла пуринчен малтан пырса кĕнĕ.

Çапла çунакан ялсемпе саласем витĕр, тырпуллă уйхирсем, вăрмансемпе çырмасем урлă отряд Ржев хули патнелле 30—40 километр малалла тапăнса кĕнĕ. Отрядри хăшпĕр боецсем тăван çĕршывшăн пуçĕсене хунă, хăшпĕрисем суранланса стройран тухнă. Вĕсемпе пĕрлех отряд командирĕ капитан Гаглов та геройла вилнĕ.

Командир вилнĕ хыççăн отряда Степанов хăй ертсе пыма пуçланă.

* * *

...Отрядăн пĕр яла, оборона тĕлĕшĕнчен питех те меллĕскерне, тытса илмелле пулнă.

Темиçе кун хушши хаяр та юнлă çапăçусем пынă. Отряд, хуллен-хуллен шуса, ял çывăхне çитсе çирĕпленнĕ. Нимĕçсен нумай салтакĕсемпе офицерĕсене çул çинчех «леш тĕнчене» ăсатнă. Тăшман, çак паха позицие хӳтĕлесе хăварасшăн тапаçланса, çапăçăва çĕнĕрен те çĕнĕ подразделенисем кĕрте-кĕрте янă. Нимĕçсем кун каçа 4 хутчен контратака тунă, отряда çаврăса илме хăтланнă.

Степанов тăшманăн шухăшне часах тавçăрса илнĕ.

— Вилсен те вилĕр, анчах пĕр утăм та чакмастпăр! — тенĕ вăл.

Степанов хăй çавăнтах пĕр пулемет расчечĕ патне выртнă. Инçе те мар, фронтăн сулахай флангĕнче, нимĕç автоматчикĕсен взвочĕ малалла шуни курăннă. Çывхарнăçемĕн çывхарнă ирсĕрсем. Отрядăн вăрçă хатĕрĕсем сахалланса юлнă. Кашни патрон шутра, ăна перекетлĕн расходламалла.

— Çывăхарах çитчĕр-ха, кашниех вырăс пульли мĕн тути каланине тутанса пăхĕ, — хавхалантарнă командир боецсене. Нимĕçсем çывхарсах пынă. Вĕсенчен пĕри каппайчăк сасăпа «хальт!» теме те ĕлкĕрнĕ.

— Русь, плен!.. — çухăрашнă тепри.

— А... не хочешь. — ответленĕ сержант Василий Романенко, пулеметран шатăртаттарма тытăнса. Нимĕçсем çĕр çумне лăпчăна-лăпчăна ӳкнĕ. совет пулеметчикĕсем çирĕп тăнă. Апла пулин те, урса кайнă нимĕçсем çаплипех малалла тапаçланнă. Отряд геройла çапăçнă. Чылайĕшĕ аманнă, çапăçу хирĕнче геройла вилĕмпе пĕтнĕ. Хăшпĕр пулемет расчечĕсене йĕркерен кăларнă. Степанов та аманнă. Анчах вăл, суранĕ çинчен мансах, отряда ертсе пынă, ăна иккĕмĕш хут та аманнă. Суранĕ тем пекех йывăр пулин те, тăшманăн 16 автоматчикне хирĕç пĕччен кĕрешнĕ...

Пирĕн паттăр землякăн — Никита Степановăн кăкăрне халĕ Хĕрлĕ Çăлтăр орденĕ илемлетсе тăрать.

Н. ЦВЕТКОВ.

Ответлă редакторăн заместителĕ А. А. ЭСХЕЛЬ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати, ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редакци секретарĕн — 4—26, парти пурнăç пайĕн — 3—99, промышленноçпа ялхуçалăх пайĕн—5—31, издательство конторин—0—23

НТ 1849 графия №1, Управления полиграфпромышленности при СНК ЧАССР. Заказ №2 Ф. б. 53 84 п. л